

Παρουσίαση εργασιών δημιουργικής γραφής των μαθητών
του **B1 τμήματος Γυμνασίου Πάτμου**
στο απόσπασμα του σχολικού εγχειριδίου της Α΄ Γυμνασίου από
το βιβλίο της Μαρούλας Κλιάφα
«Ο δρόμος για τον Παράδεισο είναι μακρύς»

Δράση Φιλαναγνωσίας και Δημιουργικής γραφής: **«Μιλώντας
για τον Άλλο μέσα από τη Λογοτεχνία»**
Υπεύθυνη εκπαιδευτικός: Οικονόμου Ειρήνη

Λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκε το κείμενο αυτό

- Το κείμενο ήταν οικείο στους μαθητές από την προηγούμενη χρονιά και τους είχε συγκινήσει.
- **Θίγεται ένα διπλό πρόβλημα της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας:**
 - το πρόβλημα της **ρατσιστικής αντιμετώπισης των οικονομικών μεταναστών** και προσφύγων
 - καθώς και το πρόβλημα της αντίστοιχης αντιμετώπισης **των ατόμων με ειδικές ανάγκες.**

Λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκε το κείμενο αυτό

- Το κείμενο είναι κατάλληλο για να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές απέναντι κάθε είδος διαφορετικότητας.
 - Και να συνειδητοποιήσουν ότι, σε αντίθεση με παλαιότερες φάσεις της νεοελληνικής λογοτεχνίας όπου ο Έλληνας παρουσιαζόταν ως ξενιτεμένος, η σύγχρονη νεοελληνική λογοτεχνία, επιχειρεί να καταγράψει τι σημαίνει να υποδέχεται ο Έλληνας τον ξένο στη δική του πατρίδα.
- Επίσης το λογοτεχνικό επιστολικό είδος του κειμένου εντυπωσίασε τους μαθητές με την απλότητα και αμεσότητά του.

Οι μαθητές μας

- Οι μαθητές του Β1 τμήματος ανταποκρίθηκαν με μεγάλη προθυμία στη δράση:
 1. Βιολέντη Ευαγγελία
 2. Βλάχου Ειρήνη
 3. Γαμπιεράκη Ευστρατία
 4. Γαμπιεράκη Ισμήνη
 5. Γιάνναρος Παναγιώτης
 6. Γρύλλη Ζέτα
 7. Ζαφείρης Στέλιος
 8. Καμίτση Ζαχαρούλα
 9. Καμίτση Μαριλού

Στοχεύσεις

- Να **κατανοήσουν** οι μαθητές την έννοια της ετερότητας στις διάφορες μορφές της: εθνική, πολιτισμική, θρησκευτική, αναπηρίας.
- Να κατανοήσουν ότι μπορούμε να συνυπάρχουμε παρά την ετερότητα μας.
- Να **ευαισθητοποιηθούν** απέναντι στην ετερότητα, να την αποδεχτούν ως ιστορική, κοινωνική και φυσική αναγκαιότητα.
- Να κατανοήσουν τις έννοιες: ρατσισμός, κοινωνικός αποκλεισμός, προκαταλήψεις, στερεότυπα.
- Να κατανοήσουν ότι η **ετερότητα είναι κοινωνικά κατασκευασμένη**.
- Να καλλιεργήσουν την **ενσυναίσθηση**.
- Να αναγνωρίζουν τις δικές τους προκαταλήψεις.

Πορεία υλοποίησης

**A Φάση: Πριν την ανάγνωση
(1 ώρα)**

- Συζητήσαμε με τα παιδιά τις έννοιες της ετερότητας και διαφορετικότητας ώστε να αυξηθεί το ενδιαφέρον για την ανάγνωση του κειμένου.

**B Φάση: Αναγνωστική:
(2-3 ώρες)**

- Διαβάσαμε το κείμενο και
- στη συνέχεια η τάξη χωρίστηκε σε 3 ομάδες των 5 ατόμων.
- Μοιράστηκαν φύλλα εργασίας και οι μαθητές αφού τα απάντησαν κατά ομάδες
- συζήτησαν στην ολομέλεια της τάξης τα συμπεράσματά τους

Πορεία υλοποίησης

Γ' φάση: Μετά την ανάγνωση

- Οι μαθητές έγραψαν το δικό τους λόγο σχετικά με το θέμα της ετερότητας για να εκφράσουν σκέψεις και τα συναισθήματά.
- Δόθηκαν ασκήσεις δημιουργικής γραφής.

Το νόημα του αποσπάσματος

- Οι δύο νεαρές ηρωίδες του κειμένου βιώνουν τη ρατσιστική αντιμετώπιση. Η **Βερόνικα**, επειδή είναι αλβανικής καταγωγής, και η **Ελένη**, επειδή είναι άτομο με κινητικά προβλήματα.
- Η πρώτη δεν μπορεί να κρύψει την πικρία που νιώθει καθημερινά με την επιθετική συμπεριφορά των γειτόνων απέναντι στην ίδια και την οικογένειά της.

Το νόημα του αποσπάσματος

- Η Ελένη αντίθετα αρνείται να αποδεχτεί την αναπηρία της, αισθάνεται μειονεκτικά και υποκρίνεται ότι είναι κάποια άλλη. Συμμετέχει όμως στον πόνο της φίλης της και, χωρίς να της αποκαλύπτει το δικό της πρόβλημα, αντιλαμβάνεται ότι η αντιμετώπιση που υφίστανται οι ξένοι δεν απέχει στην πραγματικότητα από την αντιμετώπιση που έχουν τα άτομα
 - με ειδικές ανάγκες ή οι κάθε λογής μειονότητες.

Οι ασκήσεις δημιουργικής γραφής

Δόθηκαν τέσσερις ασκήσεις βάσει των οποίων κατηγοριοποιήσαμε τις εργασίες των μαθητών

- **Η 1^η άσκηση:**

« Φαντάσου ότι η Βερόνικα και η Ελένη συναντιούνται απροσδόκητα.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η Βερόνικα, αγνοεί το πρόβλημα αναπηρίας της Ελένης, γράψε το διάλογο που θα έκαναν μεταξύ τους δίνοντας έμφαση στις σκέψεις και τα συναισθήματα που θα εξέφραζαν».

- Δύο μαθήτριες έγραψαν αυτήν την άσκηση (Ζαχαρούλα Καμίση και Ειρήνη Βλάχου)
- Και στις δύο εργασίες η Βερόνικα συγχωρεί την Ελένη η οποία τόσο καιρό απέκρυπτε την αναπηρία της.
- Οι διάλογοι έχουν γραφτεί με αυθορμητισμό και φυσικότητα.

Οι ασκήσεις δημιουργικής γραφής

- **Η 2^η άσκηση:**
- «Να ξαναγράψεις την επιστολή της Ελένης λαμβάνοντας υπόψη ότι η Βερόνικα (αλβανικής καταγωγής) γνωρίζει το κινητικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ελένη».
- Τρεις μαθήτριες επέλεξαν αυτήν την άσκηση (**Ευαγγελία Βιολέντη, Ευστρατία Γαμπιεράκη και Μαριλού Καμίτση**)

Η 2^η άσκηση δημιουργικής γραφής

- Και οι τρεις εργασίες αναφέρονται στα **αίτια του ρατσισμού**. Συγκεκριμένα, η **Ευαγγελία Βιολέντη** αναφέρει:
- «Οι περισσότεροι μισούν και υποτιμούν ό,τι είναι διαφορετικό. Τους φαίνεται εχθρικό, ξένο.
- Νομίζουν πως εμείς , οι διαφορετικοί, φταίμε για τα προβλήματά τους και θέλουν να μας πικράνουν, να μας διώξουν μακριά, να μη μας βλέπουν».
- Η **Ευστρατία Γαμπιεράκη** γράφει:
«Νομίζω ότι τους **φοβίζουμε γιατί είμαστε διαφορετικές από τους υπολοίπους**. Κι αυτόν τον φόβο τον εκφράζουν με **θυμό και μίσος**. Δεν καταλαβαίνουν πως οι άνθρωποι ακόμη κι αν είμαστε τόσο διαφορετικοί μεταξύ μας , **όλοι έχουμε τις ίδιες ανάγκες** για παρέες, χαρά, ελευθερία, μόρφωση.»

Η 2^η άσκηση δημιουργικής γραφής

- Η Μαριλού Καμίση θα μας διαβάσει τη δική της επιστολή όπου ως «Ελένη» προσπαθεί να εμπυχώσει τη Βερόνικα. Περιγράφει παραστατικά την περιφρόνηση που βιώνει λόγω της αναπηρίας της.

- Αγαπημένη μου Βερόνικα,
- Στεναχωρήθηκα με τα δυσάρεστα και απaráδεκτα συμβάντα, που μου περιέγραψες στο γράμμα σου. Έχεις δίκιο να στεναχωριέσαι και να λυπάσαι που σε υποτιμούν λόγω της αλβανικής σου καταγωγής. Πολλές φορές οι άνθρωποι είναι πολύ άδικοι, αγενείς, σκληροί και μικροπρεπείς. Όμως, πρέπει να θυμάσαι πως «ο δρόμος για τον παράδεισο είναι μακρύς». Δηλαδή, κανείς χρειάζεται να περάσει από αρκετά εμπόδια, όπως η απογοήτευση, η αδιαφορία των άλλων και το μίσος τους, ώστε να είναι ευτυχής. Έτσι, θα πρέπει να ανακτήσεις τις δυνάμεις σου και να συνεχίσεις τον αγώνα σου δυναμικά. Καμία φορά η ζωή μας δοκιμάζει και μας προετοιμάζει, έμμεσα, για να φτάσουμε στον προσωπικό μας παράδεισο. Άλλωστε, είναι γεγονός πως ο περισσότερος κόσμος δεν μπορεί να αποδεχτεί την διαφορετικότητα και να αντιμετωπίζει ισότιμα τα μέλη της κοινωνίας. Παρόμοια την περιφρόνηση νιώθω και εγώ καθημερινά λόγω της σωματικής μου αναπηρίας, όταν τα βλέμματα των περαστικών πέφτουν πάνω μου, σαν να είμαι κάτι το εξωγήινο.
- Επίσης, στο σχολείο που τα παιδιά με περιθωριοποιούν συνεχώς και δεν με θεωρούν άξια της παρέας του. Το χειρότερο είναι πως, όποιος φαίνεται να ενδιαφέρεται έστω και λίγο για μένα, το κάνει λόγω οίκτου, ευγένειας ή και πολλές φορές σκόπιμα γιατί θέλει να μάθει πληροφορίες για μένα και μετά να τις διαδώσει στις παρέες τους. Κανείς δεν ενδιαφέρεται για εμένα πραγματικά. Για τον χαρακτήρα μου, τα αληθινά μου προβλήματα και δυσκολίες. Στην πραγματικότητα όλοι αδιαφορούν.
- Είμαι βέβαιη πως σύντομα οι γείτονές σου θα καταλάβουν το λάθος τους. Οι συμμαθητές σου θα αντιληφθούν πόσο καλή φίλη είσαι και πως η οικογένειά σου δεν είναι «κακοποιοί»!
- Περιμένω σύντομα τα νέα σου! Τώρα πάω για ύπνο γιατί αύριο η ημέρα μου ξεκινά από νωρίς!
- Χίλια γλυκά φιλιά,
- Ελένη
- Μαριλού Καμίτση

Η 3^η άσκηση δημιουργικής γραφής

- Η Ζέτα Γρύλλη, επέλεξε την τρίτη άσκηση με θέμα:

- «Φαντάσου ότι η Βερόνικα και η Ελένη συναντιούνται. Γράψε το διάλογο που θα έκαναν μεταξύ τους τα δύο κορίτσια υποθέτοντας ότι η Βερόνικα γνωρίζει το κινητικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ελένη».

Η 3^η άσκηση δημιουργικής γραφής

- Η μαθήτριά θίγει το θέμα της αντιμετώπισης του ρατσισμού όταν λέει ως «Ελένη» στη φίλη της:
 - «Δυστυχώς όμως αυτός είναι ο κόσμος μας και πρέπει να κάνουμε υπομονή. Για να αλλάξει ο κόσμος νοοτροπία χρειάζεται μόρφωση, εμπειρίες, ταξίδια, ελευθερία σκέψης, τέχνη..
 - Πάρα πολλά πράγματα! Απογοητεύομαι πως δύσκολα θα αλλάξουν τα πράγματα για μας».
 - Και προσθέτει: «Μαζί θα αντιμετωπίσουμε όλες τις δυσκολίες..Μαζί γιατί ο «δρόμος για τον παράδεισο είναι μακρύς» και θέλει συντροφιά...
- Η **Ζέτα Γρύλλη** θα διαβάσει την εργασία της:

Η 4^η άσκηση δημιουργικής γραφής

- Η 4^η άσκηση δημιουργικής γραφής ζητά να γράψουν τα παιδιά **μία επιστολή** σε έναν φίλο στην οποία **να του περιγράψουν ένα περιστατικό ρατσισμού** που τα ίδια ή κάποιο οικείο τους πρόσωπο αντιμετώπισε.
- Τρία παιδιά επέλεξαν αυτήν την άσκηση: Ο **Στέλιος Ζαφείρης** έγραψε για έναν φίλο του με αναπηρία στην όραση.
- Συγκεκριμένα, θίγοντας το θέμα της αντιμετώπισης του ρατσισμού στο σχολείο έγραψε :

Η 4^η άσκηση δημιουργικής γραφής

- «Η διευθύντρια αμέσως βρήκε τα παιδιά που κορόιδευαν τον Νικόλα, και τους εξήγησε πόσο κακό είναι να μη δέχεσαι τους άλλους με τις ιδιαιτερότητες τους. Τους είπε ότι με αυτή τη συμπεριφορά μοιάζουν με δειλούς και άνανδρους που εκτονώνουν κρυμμένο θυμό που έχουν μέσα τους για άλλους λόγους πάνω σε...
- ...ένα ανθρώπινο πλάσμα που αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα υγείας. Τους είπε ότι μοιάζουν με τους Ναζί του Χίτλερ που ήταν ρατσιστές και καταδίωκαν όλους όσους ήταν διαφορετικοί σύμφωνα μ' αυτούς, δηλαδή τους εβραίους, τους τσιγγάνους, τους έγχρωμους, τους ανάπηρους και πολλούς άλλους».

Η 4^η άσκηση δημιουργικής γραφής

- Επίσης ο **Παναγιώτης Γιάνναρος** στην ίδια άσκηση έγραψε για έναν φίλο του Ρομά που πέφτει συχνά θύμα εκφοβισμού και ρατσισμού:

«Θύμωσα τόσο πολύ, όχι μόνο μ' αυτούς αλλά και με τον εαυτό μου που δεν τους αντιμίλησα . Φοβήθηκα γιατί ήταν πιο πολλοί και πιο μεγάλοι από μας. Στεναχωριέμαι με τη συμπεριφορά κάποιων παιδιών! Πώς μπορούν να μιλάνε τόσο άσχημα ! Ο φίλος μου είναι τόσο αξιοπρεπής και καλοσυνάτος.

...Ελπίζω να καταλάβουν τα λάθη τους και να συμμορφωθούν! Από μόνοι τους δύσκολο. Αν οι γονείς και το σχολείο δεν κάνουν κάτι ενάντια στο ρατσισμό , ο κόσμος μας πώς θα αλλάξει; Φταίμε και εμείς που διαφωνούμε με τον ρατσισμό και δεν κάνουμε τίποτα, μένουμε απλοί και παθητικοί παρατηρητές!»

Αποτίμηση

Οι μαθητές με τις ασκήσεις αυτές έκαναν πιο φανερό τη ψυχολογική κατάσταση των ηρωίδων και με φαντασία έγραψαν τι σκέφτηκε και δεν είπε η «Ελένη» στη φίλη της Βερόνικα..

Επίσης τροποποίησαν το κειμενικό είδος και έγραψαν διαλόγους ζωντανεύοντας τους χαρακτήρες.

Οι ιστορίες ήταν οργανωμένες και με πλοκή και χρονική σειρά.

Λίγα τα γραμματικά και ορθογραφικά λάθη. Η έκφραση σωστή και το λεξιλόγιο πλούσιο
Το ύφος κατάλληλο για το ζητούμενο κειμενικό είδος.

Σας ευχαριστούμε πολύ!

